

Lublin, 15 października 2025 r.

RIO.V.070.60.2025

Pan Bernard Błaszczuk
Wójt Gminy Wiryki
e-puap
/doręczenie elektroniczne/

Szanowny Panie Wójtce

W związku z otrzymanym w dniu 16 września 2025 r. pismem z prośbą o udzielenie wyjaśnienia w trybie art. 13 pkt 11 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r., poz. 7) w sprawie finansowania i rozliczania udziału członków grupy poszukiwawczo-ratowniczej (stowarzyszenia) działającej na terenie gminy, wyjaśniam, co następuje.

W ocenie tutejszej Izby, przedstawione we wniosku stanowisko jest nieprawidłowe.

Nie istnieją podstawy prawne do finansowania ani rozliczania działań grup poszukiwawczo-ratowniczych (w tym stowarzyszeń z psami ratowniczymi) na zasadach tożsamyh z tymi, które obowiązują w stosunku do Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) – nawet w przypadku uznania takiego stowarzyszenia za podmiot ochrony ludności i obrony cywilnej na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1907).

Działalność Ochotniczych Straży Pożarnych regulują w szczególności:

- ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 244) – dalej jako ustawa o OSP,
- ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 188),
- oraz przepisy wykonawcze Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z powyższych aktów wynika m. in. możliwość finansowania OSP z budżetu gminy (na podstawie art. 32 ust. 3 ustawy o ochronie przeciwpożarowej), a także przyznawania ekwiwalentu pieniężnego, refundacji kosztów udziału w akcjach, szkoleń, ubezpieczeń czy wydatków związanych z utrzymaniem jednostki.

Grupy poszukiwawczo-ratownicze (GPR) działają zasadniczo jako stowarzyszenia lub inne organizacje pozarządowe. Ich funkcjonowanie reguluje ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach oraz ich statuty. Nie posiadają one statusu jednostek ochrony przeciwpożarowej w rozumieniu ustawy o ochronie przeciwpożarowej, a tym samym nie przysługuje im ekwiwalent pieniężny na podstawie art. 15 ustawy o OSP.

Wobec powyższego ewentualne finansowanie udziału członków grup ratowniczych w działaniach może odbywać się na zasadach określonych w przepisach:

- art. 221 ustawy o finansach publicznych – w zakresie przekazywania dotacji na realizację zadań publicznych, w związku z przepisami art. 153 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej.
- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338),

Co warte podkreślenia stosownie do art. 21 ust. 1 w związku art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej to wójt (burmistrz, prezydent miasta) w decyzji uznającej za podmioty ochrony ludności określa w szczególności zakres zadań, warunki finansowania i sposób współpracy z podmiotem ochrony ludności oraz możliwość wykorzystania zasobów ochrony ludności w sytuacjach zagrożeń.

Jeżeli wójt uzna działalność grupy poszukiwawczo-ratowniczej za istotną dla bezpieczeństwa mieszkańców, może zawrzeć porozumienie o współpracy, określające zakres zadań i sposób rozliczenia, przekazać środki finansowe w formie dotacji celowej na realizację konkretnego zadania publicznego. W ramach takiego finansowania dopuszczalne jest m. in. pokrycie kosztów: paliwa i eksploatacji sprzętu, szkoleń, badań psów, ubezpieczeń, czy zwrotu kosztów dojazdu i diet.

Należy jednak podkreślić, że refundacja kosztów nie stanowi ekwiwalentu pieniężnego w rozumieniu ustawy o OSP, lecz jest formą zwrotu wydatków poniesionych przy realizacji zadania publicznego.

W przypadkach szczególnych, np. gdy zachodzi potrzeba wsparcia grupy poszukiwawczo-ratowniczej po nagłej akcji ratowniczej lub w sytuacjach nadzwyczajnych, możliwe jest zastosowanie trybu uproszczonego przewidzianego w art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Pozwala on przyznać środki finansowe bez konkursu – do kwoty 10 000 zł na jedno zadanie, na okres nie dłuższy niż 90 dni.

W przypadku, gdy grupa poszukiwawczo-ratownicza działa również na obszarze innych gmin, istnieje możliwość zawarcia porozumienia międzygminnego na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Porozumienie to może przewidywać finansowanie działań prowadzonych przez jedną gminę na terenie innej, z wykorzystaniem środków budżetowych.

Podsumowując, nie jest dopuszczalne rozliczanie działalności grup poszukiwawczo-ratowniczych w sposób analogiczny do członków OSP. Możliwe jest natomiast wspieranie takich grup poprzez dotacje i porozumienia o realizacji zadań publicznych, zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o finansach publicznych.

Jednocześnie informuję, że Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie, prowadząc działalność informacyjną, instruktażową i szkoleniową przedstawia wyłącznie swoje stanowisko i nie jest upoważniona do wydawania rozstrzygnięć w indywidualnych sprawach ani do dokonywania wiążącej wykładni przepisów prawa.

Piotr Prystupa

/ - /

(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)